

ПОЛПШЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

*С. В. Юрченко, старший викладач
Дніпровський державний
аграрно-економічний університет*

Розвиток агропромислового виробництва в нашій державі вимагає застосування інноваційних фінансово-організаційних механізмів, що спроможні забезпечити підвищення ефективності використання наявного ресурсного потенціалу на основі збільшення частки високотехнологічних та наукоємних виробництв, а також зростання інвестиційно-інноваційної активності аграрних підприємств та створення замкнених, орієнтованих на створення готової до споживання продукції, ланцюгів виробництва. Одним з найбільш ефективних шляхів досягнення цієї мети є зміна архітектоніки (організаційно-структурного каркасу) формування й використання ресурсного потенціалу аграрних підприємств на засадах як застосування кластерного підходу організації агропромислового виробництва, який «...дозволяє поєднати науково-технологічний, інноваційний та виробничий потенціали аграрних підприємств, сприяє створенню принципово нового класу виробничих систем, що об'єднуюватимуть ресурси та компетенції, недоступні для окремих підприємств» [1], так удосконалення форм і методів реалізації інвестиційної політики шляхом створення потужних інвестиційних хабів (вузлів, центрів) в межах новостворених територіальних громад, в т.ч. шляхом залучення внутрішніх інвестиційних ресурсів.

Через оновлення організаційно-структурного та фінансового механізмів можливе швидке й ефективне оновлення ресурсного потенціалу аграрних підприємств, що знаходяться на території певної громади й в подальшому стануть не лише реципієнтами, але й бенефіціарами для своїх громад. Саме про це йшлося 26 жовтня цього року у Києві на Першому Хабі інвесторів та громад, у якому взяли участь 260 представників об'єднаних громад-партнерів Програми DOBRE, бізнесу, влади, громадянського суспільства, проектів міжнародної технічної допомоги та медіа. Разом вони шукали рецепти, як пришвидшити місцевий економічний розвиток. Громади вперше представили свої інвестиційні проекти та отримали відгук і рекомендації від представників бізнесу, вчилися будувати комунікації, що ведуть до партнерства [2].

Протягом останніх років у розвинених країнах світу усвідомлюється необхідність формування нової агропромислової політики, заснованої на поєднанні активної ролі держави та ринкових механізмів, а також пошуку найбільш ефективних інструментів та механізмів державного впливу на розвиток агропромислового комплексу. Наразі зупинимося на двох основних проблемах: зміна організаційно-структурної системи взаємодії аграрних підприємств та поліпшення їх фінансового забезпечення. Вирішення цих проблем, на нашу думку, дозволить суттєво поліпшити ресурсне забезпечення

аграрних підприємств, підвищити їх економічну ефективність, і як наслідок соціально-економічний стан тих територій на яких вони розташовані.

Вирішення проблеми фінансового забезпечення сталого розвитку - в межах окремого аграрного підприємства, в умовах фінансово-економічної кризи чи певної невизначеності, яка сьогодні склалася в Україні - це майже неможливе завдання. Власних фінансових ресурсів унаслідок диспаритетної цінової політики в державі, залежності від природних факторів вистачає, як правило, тільки на покриття поточних витрат та просте відтворення й підтримку у експлуатаційному стані наявних матеріально-технічних засобів. Кредитні ресурси та інвестиційні кошти майже недоступні для невеликих аграрних підприємств з причини високих відсотків за кредитами в першому випадку та інвестиційної непривабливості цих підприємств - у другому. Тому для вирішення проблеми фінансового забезпечення аграрного виробництва найбільш ефективним на сьогодні є шлях інтеграції аграрних підприємств до складу агропромислового кластеру. При цьому вирішення проблеми фінансування аграрного виробництва на рівні окремих підприємств, що входять до кластеру окремої територіальної громади, можливе й за рахунок консолідації фінансових можливостей громади, яка поряд з фінансуванням соціальних проектів може бути інвестором (бенефіціаром) аграрних підприємств територіального кластеру з метою забезпечення їх модернізації та отримання в подальшому вигід. Наприклад від участі в розподіленні інвестиційного прибутку чи отримання екологічної продукції за більш доступними цінами тощо. Крім того децентралізація влади та можливість вирішувати фінансово-виробничі проблеми на місцях є позитивним сигналом для зовнішніх інвесторів. Тому, у межах територіального чи регіонального кластеру з'являється можливість створення інвестиційного хабу де відбувається поєднання фінансових інтересів інвестора й реципієнта, а гарантами виконання сторонами інвестиційних зобов'язань поряд з органами державної влади чи місцевого самоврядування виступає ще й об'єднана громада тої чи іншої території.

На наш погляд поєднання у єдину комплексну систему таких інноваційних механізмів, як кластери й інвестиційні хаби дозволить отримати синергетичний ефект від створення на окремій території, в межах району чи області агропромислових кластерів на фінансовій платформі інвестиційного хабу. Такий підхід не лише забезпечить інституційні зміни організації діяльності аграрних, переробних та обслуговуючих підприємств, але й у значній мірі підвищить їх ефективність, що в підсумку матиме позитивний вплив на соціально-економічний і екологічний розвиток як окремих територій, так і регіонів.

Наразі в Україні сформувались об'єктивні умови для позитивних змін в розвитку економіки на основі інноваційно-інвестиційного підходу, що вимагає першочергового здійснення наступних кроків:

- терміново розробити й затвердити стратегію підвищення

конкурентоспроможності України та її регіонів на основі формування і розвитку інноваційно-інвестиційних кластерних структур та інвестиційних хабів;

- здійснити законодавче забезпечення умов з формування сприятливого інвестиційного клімату для розвитку інноваційних форм підприємництва;

- активно сприяти зміцненню співробітництва влади, бізнесу, науки, освіти та громадських організацій в інноваційних мережевих структурах;

- рекомендувати обласним державним адміністраціям стимулювати в регіонах системну організацію ділової взаємодії влади з великим, середнім і малим бізнесом на основі формування регіональних промислових та агропромислових кластерів, для чого сформувати експертні групи по розробці регіональних цільових програм кластеризації економіки регіонів на період до 2030 року;

- створити в Україні інформаційно-аналітичну систему з попиту і розповсюдженню інформації про формування і розвиток інноваційних кластерних об'єднань, моніторингу процесу їх розвитку і поширення позитивного досвіду на регіональному і національному рівнях, сприяти створенню Центрів знань;

- з метою відродження українського села, створення там робочих місць, сприяти формуванню місцевих і регіональних кластерів АПК з вирощування фруктів, овочів та іншої сільськогосподарської продукції, розвитку кластерів сфери послуг, зеленого туризму.

Література

1. Пріоритети державної політики розвитку промислових кластерів в Україні: аналітична записка. - Національний інститут стратегічних досліджень. – [Електронний ресурс] Режим доступу: www.niss.gov.ua/content/articles/files/rclusteru-daf36.pdf

2. Перший хаб інвесторів та громад: матеріали конференції (м. Київ 26 жовтня 2017 р.). - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.uacrisis.org/hub>